

DZIENNIK POMORSKI

Przedpłata :

Na „Dziennik Pomorski“ wraz z dodatkami „Rolnik“, „Aniol Stróż“, „Ognisko Domowe“ i „Dodatkim niedzielnym“ — W ekspedycji miesięcznie 2.20 zł — z odnośnictwem 2.30 zł — w agencjach po za Chojnicami 2.30 zł — z odnośnictwem 2.45 zł — przez pocztę 2.54 zł — w ekspedycji kwartalnie 6.60 zł., przez pocztę już z odnośnictwem 7.62 zł. — W razie wypadku spowodowanego siłą wyższą, przeszkód w składzie, strejków itp. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów.

Redakcja i Administracja : Chojnice, ul. Człuchowska 13.

Pocztowe konto czekowe 201 032

Konto bankowe : Bank Powiatowy, Chojnice.

Miejska Kasa Oszczędności, Chojnice.

Tel. 44 Adres telegr. „Dziennik Pomorski“. Skryt. pocz. 33

Chojnice, niedziela 19 września 1926 r.

Ogłoszenia :

Ogłoszenia na 4-tej stronie 6 lamowej od wiersza piety. Inb jego miejsce 15 gr, na 3-jej stronie 6 lam. 26 gr, na 2-jej stronie 6 lam. 50 gr. Dla Wolnego Miasta to samo w guld. gdańskich. — Ogłoszenia skomplikowane z zastrzeżeniem miejsca oraz z nieczytelnym rękopisem przy każdym niezwykłym wypadku 20% nadwyżki. Ogłoszenia z innych krajów płatne tylko w walucie tychże. Za terminowy druk ogłoszeń administracja nie odpowiada. Ogłoszenia przyjmują się do godz. 9 przed poł.

Związek Pomorski.

W dniu 8 bm. założono w Toruniu Związek Pomorski. Komitet organizacyjny tworzyli pp.: Franciszek Czarnowski z Brodzkich Młynów koto Gniewu, sędzia okręgowy Karnowski z Torunia, ks. proboszcz Roszczyński z Wejherowa, adwokat dr. Ossowski z Torunia, ks. prob. Szydlik z Chelmży.

Na zebraniu w dniu 8 bm. na które zaproszono kilkadziesiąt osób, główny referat wygłosił p. adwokat dr. Ossowski z Torunia.

Do zarządu wybrani zostali pp.:

1) Ks. dziekan dr. Działowski z Pieniążkowa — prezes. 2) Adwokat dr. Paweł Ossowski z Torunia — wiceprezes 3) Adwokat dr. Stefan Michałek z Torunia — sekretarz. 4) Sędzia Jan Karnowski z Torunia — zastępca sekretarza. 5) Ks. prob. Kozłowski z Torunia — skarbnik. 6) Ks. prob. Roszczyński z Wejherowa. 7) Tadeusz Marchlewski, kupiec z Grudziądza. 8) Franciszek Czarnowski, rolnik z Brodzkich Młynów, pow. Gniew. 9) Pradzyński, rolnik ze Skarpy, pow. Sępólno.

Do Rady Związku zostali wybrani:

1) Puck: Ks. Dziekan Witkowski Mechowo. 2) Wejherowo: p. Stefan Dąbrowski — Donimierz. 3) Kartuzy: p. Leon Lniski — Kartuzy. 4) Kościerzyna: p. Rogala — Kościerzyna. 5) Starogard: Ks. Prob. Karpiński — Osiek. 6) Chojnice, 7) Tuchola, 8) Sępólno (jedna delegatura): ks. prob. Makowski — Chojnice, p. szambelan St. Sikorski — W. Chelmy, p. Główniczewski — Lipaica, p. Dr. Zieliński — Czerek. 9) Gniew: Ks. prob. Filarski — Dzierżąno. 10) Świecie: p. Domaradzki — Sólnowo. 11) Tczew: p. Knast kupiec — Pełplin. 12) Grudziądz miasto, 13) Grudziądz wieś (jedna delegatura): p. Dr. May — Grudziądz, p. Franciszek Kulerski — Skurgwy, p. Wacław Korzeniowski — Grudziądz. 14) Toruń miasto, 15) Toruń wieś (jedna delegatura): pan Jan Donimirski — Łysominie, pan Dr. Dandelski — Toruń, ks. proboszcz Szydlik — Chelmża. 16) Wąbrzeźno: ksiądz senator Bolt — Srebrniki, 17) Chelmno: Ks. dziekan dr. Rogala — Chelmno, 18) Brodnica: Ks. proboszcz Mańkowski — Lembark, 19) Lubawa i Działdowo: (jedna delegatura), ks. prob. Majka — Kazanice, p. Aleks. Kamiński Wielka Turza pow. działdowski.

Cele nowej organizacji wynikają z przedstawionych przez Związek Pomorski postulatów, które podamy osobno.

Z naszej strony Związek ten uważamy za potrzebny i konieczny ze względu zwłaszcza na ataki i obelgi, jakie nas spotykają ze strony obozu żydowskiego i lewicowego oraz na niebezpieczeństwo, grożące nam ze strony Niemców.

Wada jego jest tylko to, że powstał on zbyt późno, gdy już niejedno naprawić się nie da, co zostało spaczzone.

A mimo to zdaje się, że zorganizowaniem zajęto się zbyt pośpiesznie, bez należytego przygotowania i zastanowienia. Tylko tak wyłomaczyć sobie możemy tę okoliczność, że do zarządu wybrano niektóre osoby, które zaufania nie budzą.

Szczególnie zaś razi, że pominięto zupełnie przedstawicieli Pomorskich i żadnego z nich do zarządu nie wybrano.

Wiadomo, że dziennikarstwo na Pomorzu w czasach niewoli, a także i teraz główne stacza walki o utrzymanie ducha polskiego na Pomorzu, najłatwiej ma poglądn na nastroje i potrzeby społeczeństwa pomorskiego i na największe narażenie jest zaczepki. Również wszelkie wysiłki Związku słabe wydadzą owoce, jeżeli dziennikarstwo ich nie poprze. Jest to brak który się naprawić nie da.

Nowemu Związkowi życzymy jak najowocniejszej pracy dla dobra Pomorza i Polski.

Najnowsze wiadomości własne.

Polityczne śniadanie. Dzisiaj poraz pierwszy zjada w Genewie minister Zaleski śniadanie wspólnie z ministrem Stresemannem.

Następstwa wstąpienia Niemiec do Ligi Narodów. Komisja nadreńska powzięła postanowienia zlagodzenia okupacji w Nadrenji. Ponadto osoby ścigane przez wojska okupacyjne względnie skazane już, o ile nie chodzą o zamachy na życie ludzkie ze śmiertelnym wynikiem zostaną ulaskawione.

Nowe walki w Maroku. Na skutek klęski hiszpańskiej w Maroku pod Capaz zaatakowały wojska francuskie. Marokańczycy podlegli Hiszpanom na prze strzeni 100 kilometrów. Francuzów oburza, że wojska hiszpańskie nie uczyniły nic, aby powstanie stłumić. Francuzi widzą, że przez zimę będą musieli znowa na całej linii granicznej walczyć z Riflenczykami hiszpańskimi.

Straszny orkan szalał na polskim wybrzeżu bałtyckim. 2 rybaków utonęło. Na dalszej przestrzeni brzozi zostały zalane przez fale morskie.

Przywódca górników angielskich Cook rozpacza i według swego przemówienia w Greenwiche nie przewiduje rychłego zakończenia strejku.

Auto ciężarowe z orkiestrą przewróciło się w Potenza we Włoszech. 4 osób zostało zabitych 20 rannych.

W Hamburgu przewróciła się łódka wioząca przez Łabę 8 robotników, 4 robotników utonęło. — Przy wycieczce łódką przez Odrę zatonął kupiec Arnold z Riksdorfu (Neunkölln). Żonę jego i córkę uratowano.

Nowe walki w Syrii. Z Beyrutu donoszą, że sultan Atrasz na czele 600 Drużów zaatak. oddział francuski pod Diebedruz. Drużowie zostali pokonani i pozostawili mnóstwo zabitych uciekli.

Niepewne położenie w Hiszpanji. Z Madrytu donoszą, że do artylerji przyłączyły się inne wojska i domagają się ustąpienia Primo de Riwery. Primo de Rivera udął się do San Sabestjan aby zdać sprawozdanie królowi.

Hiszpanja rezygnuje z Tangeru Rząd hiszpański wyciął w Londynie i w Paryżu notę, w której nie domaga się już przyłączenia Tangeru do Hiszpanji. Natomiast proponuje konferencję w tej sprawie z udziałem Włoch. Anglja uważa jednak, że z tą konferencją niema się co spieszyć.

Krótki przegląd polityczny.

Rewelacje litewskie o zagadkowym mężu zaufania p. min. Piłsudskiego Premier kaja się przed Żydami. — Sytuacja w kraju nie jest dobra — tak przymyja p. premier Bartel. — Z nowej Rady Ligi Narodów. — Mussolini umierający?

Na całym świecie zamieszki. — Drobne wiadomości.

Zagadkowe doniesienia. Według doniesień „Litau ische Rundschau“, ostatnio w Szawlach poseł partji nacjonalistycznej ksiądz Mironas, wygłosił przemówienie, w którym podał informacje o rokowańach, prowadzonych w Kownie z działaczami litewskimi przez męża zaufania Józefa Piłsudskiego, p. Kognowickiego. Wizyta p. Kognowickiego, dawno już przygotowywana, miała na celu omówienie możliwości zbliżenia polsko litewskiego. Rokowania nie pozostały bez rezultatu.

Żydzi karzą p. premiera. P. Bartel przyrzeka poprawę. P. Bartel przyjął delegację parlamentarzystów żydowskich, którzy uzalili się, że obietnice rządowe dano Żydom są dotychczas niewykonane i Żydzi mają poważne wątpliwości co do stosunku rządowego do ich projektów. Pan Bartel w odpowiedzi oświadczył że rząd z powodu ferji letnich nie był w stanie zająć się tą sprawą, jednak obecnie niezwłocznie przystąpi po załatwieniu kwestji żydowskiej. W pierwszym rzędzie zajmie się zniesieniem okólnika wydanego w roku 1923 przez ówczesnego ministra Głębńskiego w sprawie numerus clausus. (Ograniczenia nadmiernej liczby Żydów w wyższych uczelniach). — A więc nie trzymaj nadziei, że tym razem jeszcze Żydzi dadzą się ubłagać słuwią swój gniew i p. premierowi udziela rozgrzeszenia.

Szczere wyznanie rządowe. Dnia 24. 8 premier Bartel przyjął delegację klasowego Związku kolejarzy żądającej podwyżki, której według „Naprzodu“, oświadczył.

„Panowie twierdzicie, że koleje dają dochody a ja twierdzą, że to grube nieporozumienie“.

Jeżeli komuś się zdaje, iż obecna sytuacja finansowa państwa jest pomyślną, ten jest mylnego zapatrywania, gdyż nie tylko stan finansowy skarbu jest ciężki, lecz sytuacja w kraju wogóle nie jest dobra“.

Szczere to wyznanie nie podobało się warszawskiej prasie sanacyjnej.

Rada Ligi Narodów zaraz po wyborze odbyła swe posiedzenie. Posiedzeniu temu według alfabetycznego porządku (Niemcy—Allegama po franc.) miał przewodniczyć Stresemann, który spowodował nieobeznania się ze sprawami Rady rezygnował na rzecz dotychczasowego przewodniczącego Ninczyca.

Posel polski w Berlinie Olszowski został wezwany przez min. Zaleskiego do Genewy.

Nowy zamach na Mussoliniego? Rozeszła się po Genewie pogłoska o nowym zamachu na Mussoliniego, który miał się udać.

Pogłoska znalazła zaprzeczenie delegacji włoskiej, jednak utrzymuje się uporczywie. Istotnego stanu

rzeczy nie udało się sprawdzić. Pisma twierdzą, że wódz faszystów włoskich jest już umierający.

Mussolini i gen. Averescu podpisał dziś w pałacu Chigi włosko rumuński traktat przyjaźni i współpracy. Po uroczystości podpisania traktatu premier włoski wydał śniadanie na cześć gen. Averescu. Podczas śniadania obaj szefowie rządów wygłosili serdeczne toasty.

Nieustanne walki toczą się w Grecji. W okręgu Selasuce, opodal Demirkapu, bułgarski posterunek graniczny słyszał kilka godzin trwającą kanonadę na pograniczu greckiem.

Przypuszczają, iż ostrzeliwana była załoga w Demirbissar, która się zrewoltowała.

Możliwe jest również, iż walka toczyła się między zwolennikami Pangelosa i Kondilisa.

Nowy bunt w marokańskiej strefie wojennej. Kolumna hiszpańska na południu od Tetuanu zmuszona była cofnąć się. Bunt ogarnął znów całe terytorjum, objęte protektoratem hiszpańskim. Zwłaszcza wschodnie szczyty są nastrojone bardzo wojowniczo.

Ostrzeliwanie parowca francuskiego. Parowiec francuski „Lanny“, żeglujący po rzece Yang Cze, był ostrzeliwany przez wojska kantońskie.

Z Bawonii donoszą, że automobil króla hiszpańskiego zderzył się z innym automobblem. Król wyszedł bez szwanku.

Powstanie Indian w Meksyku. Z Meksyku donoszą, że w prowincji Sonora szaleje groźne powstanie Indian. B. Prezydent w Meksyku p. Obregon, którego przed kilku dniami usiłował Indianie porwać z pociągu stanął na czele wojsk rządowych celem zgłeczenia powstania. Indianie niszczą wsie i osady, lecząc na obszarze powstania. Walki są w toku, Koło Bicam wciągnęły Indianie w zasadzie bataljon wojsk rządowych. Większość żołnierzy zabito.

W związku z zamachem na Mussoliniego zostało przyaresztowanych 400 osób.

W Rostowie wybuchły rozruchy bezrobotnych. Milicja bolszewicka zastrzeliła 15 osób. 1 wśród milicji są ofiary.

50 ludzi zatonoło wraz z okrętem rosyjskim Sergiewem w pobliżu Batumu. 35 osób załogi angielskiego okrętu „Loyal Citien“ zatonoło zrekomo w pobliżu wysp Bermuda.

I Ameryka wysłała okręty wojenne do Chin.

Ogłaszajcie
w Dzienniku Pomorskim

Krótkie wiadomości ze świata.

Niebawym zajęcia filmowe Pod Łomżą podczas zdjęć filmowych przez wytwórnię francuską pod kierownictwem słynnego reżysera Bernarta, dokonywanych przez 6 aparatów kinematograficznych, zdarzył się straszny wypadek. Podczas zdjęć szarzy ulańskiej wpadła ona z całym impetem na operatorów filmowych. Stratowanych kołmi zostało dwóch operatorów francuskich. Wiceminister Tarnowski w imieniu rządu wysłał depeszę do zarządu francuskiego towarzystwa, w której składa kondolencję z powodu wypadku, zakończonego śmiercią czterech osób. Reżyser Bernat rozpoczął dalsze zdjęcia.

Nieszczęście to powstało spowodował tumanu kurzu. Francuz Michel przepłynął kanał La Manche w przeciągu 11 godz. 5 minut i prześciłnął w ten sposób Amerykankę Niemkę, oraz Niemca Vierkätter, który przestrzeń tę przepłynął w 12 godz. 42 minut.

KRONIKA.

Dziś: Schd. Józef z Kupertynu, w.
18. 9. 26. Słońca wschód 5.39 zachód 18. 8
Księżyc wschód 16.59 zachód 24.21

Chojnice, dnia 18 września 1926 r.

— **Porządek nabożeństw w Farze** ju trzeźszej niedzieli. 7.30 msza św. z nauką. 3/49 nabożeństwo niemieckie. 1/311 suma z polskim kazaniem. 12.15 msza św. 2 po poł. zgromadzenie trzeciego zakonu. 3 po poł. nabożeństwo odpustowe.

— **Wiadomości kościelne z diecezji chełmińskiej.** Ks. dr. Franciszek Janek, który ukończył studia, zamianowany został wikariuszem tamskim i lektorem filozofii przy pelplińskim seminarjum duchownym.

Ks. wikary Nikodem Partyka w Papowie Biskupim przeniesiony jako katecheta przy państwowym seminarjum nauczycielskim w Wejherowie, ks. wikary Al Lewandowski w Wrockach przeniesiony do Lubawy.

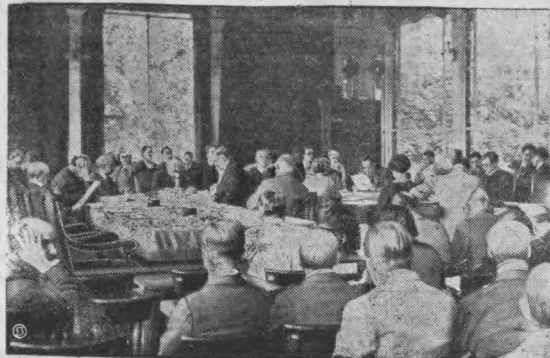
— **Biblioteka Tow. Czytelnia Ludowych** ul. gimnazjalna. Codziennie otwarta od godz. 6—7 po poł.

— **Kółko amatorskie.** Jak się dowiadujemy zawiązują się w Chojnicach kółko amatorów z ks. Dr. Kirszteinem na cele które planują urządzenie przedstawienia amatorskiego. Czysty dochód przeznaczony zostanie na pokrycie kosztów reparacyjnych przy organach tuł. kościoła gimnazjalnego. Koszta reparacyjne podobno wynoszą przeszło 12,000 zł.

— **Z targu.** Na Targu w dniu dzisiejszym płacono za wiewprzowinę 1.50—1.60 zł, skopowinę 10 — zł, cielęciny 1.10 zł, wołowinę 1.20 zł, mięsne siekane 1.60 zł. Masło 2.60—2.70 zł, jaja 2.60—2.70 zł. Ryby: liny 1.50 za ft., szczupaki 1.20, okonie 60 gr. W a r z y w o: kapusta 20—50 gr. sztukę, marchew 10—15 za paczek, cebula 50 gr. za liter, ogórki 1.60 zł mendel, gruszki 15—20—25 gr za liter, sliwki 15 gr liter, pomidory 45 gr za ft., jabłka 20 gr za liter.

— **Z teatru policjanta.** W nocy dzisiejszej przytrzymał niejakiego D., który w stanie nietrzeźwym na ulicy Błoi Zak urządził awantury nocne. Wesołego jęgotu poprosił posterunkowy na tut. komisariat, gdzie po spisaniu protokołu pozwolono mu... przenocować się.

— **Szanownym Obywatelom,** którzy przejeżdżającym przez miasto Chojnice oficerom Wojska Polskiego gościnnego udzielił przyjęcia, składam niniej-

szem w imieniu p. Generała Ładosia serdeczne podziękowanie.

(—) Dr. Sobierajczyk,
burmistrz.

— **Termin płatności drugiej raty zaliczki na podatek obrotowy** za II kwartał b. r. upływa 20 września. Do wpłat skutecznych będzie doliczany 10 proc. dodatku a po 20. wrześniu br. ponadto 2 proc. kara za zwłokę.

Związek Towarzystw Kupieckich na Pomorzu — **Kurs pszczelnio-ogrodnicy.** Pomorska Izba Rolnicza urządziła 20 i 21 września kurs pszczelnio-ogrodnicy w Starogardzie. Kurs odbędzie się w sali szkoły żeńskiej przy ul. Warszawskiej o godzinie 9 rano.

Program kursu obejmuje najważniejsze tematy z zakresu pszczelnictwa i ogrodnictwa, przyczem odbędzie się praktyczny okaz najważniejszych zajęć w pasiecy i w sadzie. — Kurs jest bezpłatny.

— **Baczność Myśliwi!** Wojew. Sąd Administracyjny na podstawie § 40 punkt c, ustawy łowieckiej, ustawy o ogólnym zarządzie kraju, przedłużyła na obszarze Województwa Pomorskiego czas ochrony sarniąt (Rebkalber) aż do końca roku 1926.

— **W sprawie przedłużenia terminu kursovania poc. 409/410 w Dyrekcji Radomskiej.** W myśl zezwolenia Ministerstwa Kolei przedłuża się ze względu na jubileuszową wystawę ogrodniczą w Poznaniu, termin kursovania pociągów pociągów: Nr 409/410 Poznań—Łwów do dnia 5 października włącznie.

— **Wypłata zaległych rat za „Virtuti Militari“.** Zgodnie z rozporządzeniem poprzedniego Rządu, bieżące pensje kawalerów „Virtuti Militari“ wypłacane są w 4 ratach, przyczem ostatnia rata zostanie wypłacona dnia 1 października.

Przedmiotem trosk Ministerjum spraw wojskowych są pensje przypadające kawalerom „Virtuti Militari“ za lata ubiegłe, licząc od 1919 roku.

Jak się dowiadujemy, Min. Spr. wojsk. nie ma kredytów na wypłatę zaległych rat jednakże w wyższych sferach wojskowych kładą nacisk na uregulowanie tej sprawy.

— **Koncert orkiestry balajajkowej** Połączony od dziś koncertować będzie codziennie w „Hotelu Centralnym“ emtr. orkiestra mandolinistów składających się z 7-miu osób. Zespół ten występował z wielkim powodzeniem we wszystkich miastach na Pomorzu.

— **Pojadę jutro z tobą,** jeśli koniecznie potrzeba — rzekła — ale wolałabym to odłożyć jeszcze na kilka dni.

— **Dla czego?**
— Przecież nie wypadła z tą raną na czole, jeszcze bardzo widocznie, bo ledwie zagojona; — szepceł nado.

— **E, mam!** to tylko próżność z twojej strony — odrzekł Maurycy z uśmiechem. — Noga ci się poślizgnęła, gdy wychodziła z wagonu, uderzyła czołem o stopień — cóż naturalniejszego, więc nie może być żadną przeszkodą.. Czas ucieka. Mamę podpisać akt ślubny 26. bieżącego miesiąca. Ślub w trzy dni później. Dziś mam być z Bressolem u rejenta i u mera. Ale, dobrze, żeś sobie przypomniała, potrzeba mi papierów, które znajdują się zapewne u ciebie, moja matko!

Aime Joubert drgnęła.
— **Papiery** — wyszeptęła — prawda, papiery są potrzebne.. metryka twoja.. ale, gdy ją przeczytają, dowiedzą się, żeś nieprawie dziecko. Nie boisz się tego?

— **Niczego się nie boję** — przerwał Maurycy — powiedziałem już o tem, Bressoles wie o wszystkim.

— **O wszystkim?** — powtórzyła pani Rosier przerazona.

— **Uspokój się, moja mam,** o wszystkim, co powinien wiedzieć, ażeby nie załował i powazał.

XXV.

— **Żałować.** poważać.. — boleśnie szepnęła Aime Joubert, zastanawiając twarz rękoma. — O biedne dziecko moje, ja byłam winna — winna, żeś była słaba przynajmniej.

— **Matko** — odpowiedział Maurycy czule — ja po to tylko żyję, ażeby cię kochać.

Pani Rosier uściskiła młodzieńca i namiltnie przytuliła do serca, mówiąc:

2 wolne krzesła.

Posiedzenie plenarne Ligi Narodów.

Na przedzie obydwaj wolne krzesła argentyńskiego i hiszpańskiego delegata. Vanderwelde (głowa podparta ręką), na prawo — przedstawiciel Włoch, Scialoja, obok — Briand.

— **Dancingi w salach restauracyjnych** zostaną zakazane. Władze administracyjne omawiają projekt oddzielenia sal tańca (dancingów) od właściwych restauracji, a to ze względów zdrowotnych. Inicjatorem chodzi o zapewnienie bywalcom restauracji spokojnego spożywania posiłków, uchronienia ich od oddychania kurzem, zapobieżenia różnym zająściami, wynikającym z różnorodnej publiczności, uczęszczającej na dancingi etc. Według powyższego projektu, zakłady gastronomiczne II-giej i III-ciej kategorii mają być wogóle pozbawione dancingów.

— **Kursy modniarstwa i gotowania.** Miejscowe Tow. Polek urządziła w przyszłym miesiącu kurs modniarstwa i gotowania. Kurs modniarstwa rozpocznie się 1 paźdz. o godz. 6 wiecz. Wpłata jednorazowa za cały kurs 9 zł. Kurs gotowania polskich potraw rozpocznie się również 1 października o godz. 9 rano. Wpłata wyniesie 10 do 120 zł. włącznie z obiadem. Spis potraw jaki codziennie będą się uczyć kursistki odczyta p. szamb. Skorska na zebraniu Tow. Polek dnia 24 bm. o godzinie 6 po południu w gmachu Starostwa na I. p. Wszystkie panie, które pragną brać udział w kursie proszą się o łaskawe przybycie na którym obecna będzie również zaangażowana instruktorka która udzieli szczegółowych objaśnień.

— **Nowe przepisy radiowe.** W ostatnich dniach generalna dyrekcja poczt i telegrafów wydała rozporządzenie, regulujące sprawę posiadania aparatów radio odbiorczych. Dotychczasowe przepisy te zabraniały przedewszystkiem posiadania radioodbiorników obcokrajowcom i obywatelom polskim, mieszkającym w pasie granicznym. Wobec takiego stanu rzeczy wiele osób zrezygnowało z możliwości posiadania radioodbiornika. Obecnie na podstawie nowych przepisów uzyskanie pozwolenia na radioodbiornik nie przedstawia trudności. Na podstawie tych przepisów każdy obywatel Polski i cudzoziemiec może posiadać radioaparat. Obecnie, starając się o posiadanie radioodbiornika nie potrzeba się legitymować paszportami. Również zniesiono ograniczenia, stosowane dotychczas do małoletnich.

— **Ile samochodów mamy w Polsce.** Według statystyki Min. Robót Publicznych w dn. 1 lipca b. r. znajdowało się na całym obszarze Rzplitej 18 452 pojazdów mechanicznych cywilnych, jako to samochodów osobowych, autobusów, samochodów ciężarowych, mo-

— **O, czuję, że Bóg** przebaczył mi błąd młodości Maurycy, mój drogi synu, ty będziesz chlubą i radością mej starości!

Po chwilowym milczeniu, podczas którego Aime Joubert przewyciężyła swe wzruszenie, mówiła dalej:

— **Jakie dokumenta są ci potrzebne?**
— Metryka dla ślubu cywilnego i świadectwo chrztu dla ślubu kościelnego.

Pani Rosier znowu zbłądła. Ręce jej nerwowe zadrzały.

— **Świadectwo chrztu** — powtórzyła ledwie zrozumiałym głosem.
— **No, tak!**

— **Nieszczęśliwy chłopce,** tyś urodził się w więzieniu św. Łazarza. Ochrzcili cię kapłan więzienny i po to świadectwo chrztu twego trzeba było udać do św. Łazarza, a ona dowie się, ktoś ty i czym ja byłam.

— **Teraz Maurycy zbłądł.**
— **Biada mi!** — wymówił przez zaciski zęby — przeklecie niech będzie moje urodzenie!

— **Maurycy, Maurycy,** co ty mówisz? — szepnęła pani Rosier, płacząc.

— **Powiadam** — odrzekł młodzieniec, unosząc się — że okoliczność chrztu na pozór drobna, zniweczy cały mój plan i zmarnuje mi życie.

— **Nie, zdaje mi się,** że będzie można tak uczynić, iż Bressoles nie dowie się o niczem.

— **A to w jaki sposób?**
— **W merostwie** nie potrzebujesz składać świadectwa, potrzebne ono tylko w kościele. Udać się sam do proboszcza w tej parafii, gdzie masz brać ślub, opowiedz mu wszystko, poproś o dochowanie tajemnicy, a mozesz być pewnym, że się on zgodzi na to niezawodnie.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Tajemnica grobowca.

Powieść z życia francuskiego.

181)

— **Nie ujął** ich wczoraj, ale czy nie pochwyć ich jutro? Mam nadzieję, że dopnę tego celu. Ale prosiłam cię już raz, ażebyś ze mną nie mówił o tych rzeczach i teraz ponawiam prośbę.

— **Przezwinię, chcę ja nawet powiększyć** — odparł Maurycy z uśmiechem — powiem mamie dobrą nowinę.

— **Jaką?**

— **O mojem małżeństwie.**

— **Ciągle jeszcze o tem myślisz?** — rzekła smutnie. — **A nawet jeszcze bardziej.** Rzecz już postanowiona. Przyjęty już jestem przez rodziców i pragnę właśnie, ażebyś jutro pojechała ze mną do Bressolów i prosiła dla mnie o rękę ich córki.

— **Chcesz, żebym prosiła** dla ciebie o rękę panny Bressoles? — zawałowała pani Rosier.

— **Tak, moja mam.**

— **Po co? przecież już przyjęty** zostałeś przez rodziców.

— **Inaczej nie wypadła,** tak już zwyczaj. — Bądź spokojna, przyjmaj cię jak najlepiej. Mogę nawet śmiało dodać, że cię oczekują. Nie potrzebujesz mówić o interesach majątkowych, Bressoles wszystko już ze mną ułożył?

— **Ułożył!**.. jak?

— **Wszystko na moją korzyść.** Ja daję sześć tysięcy rocznego dochodu, który mi wyznaczyła, a mój przyszły teść daje z córką pół miliona, widzi więc mama, że połączenie moje będzie wcale nie zle.

Aime Joubert uściskiła syna.

Wiadomości z Tucholi i okolicy.

tocyli i t. p. Na samochody ciężarowe przypadło z liczby tej, 2.884, na osobowe zaś 15.568. Największą liczbą samochodów przyjadła: na obręb Warszawy 4.280 sztuk, t. j. 1 pojazd na 219 mieszkańców. Najmniej samochodów było w woj. tarnopolskiem — 68 czyli 1 samochód na 21.008 mieszkańców. Przeliczenie w całej Rzplitej 1 pojazd mechaniczny przypadał na 1.456 mieszkańców.

Godną odpowiedź

a zarazem i najlepszą na obelgi, które obóz przewrotu majowego tak na społeczeństwo pomorskie jakoteż na organizację narodową na Pomorzu rzuca, będzie to, że każdy Pomorzanie i każdy narodowiec z Pomorza zaobowiązuje sobie pismo pomorskie. A takim piśmem jest właśnie „Dziennik Pomorski” oraz „Lud Pomorski”. Redagujemy obecnie tak „Dziennik jakoteż Lud Pomorski” tak, aby każdy czytelnik miał nietylko jak najwięcej wiadomości, ale także wszelkie i jak najlepsze wiadomości. Do prowadziliśmy do tego, że mamy często wiadomości wcześniejsze od innych piśm, a dążymy jeszcze do polepszenia na tem polu. Staraniem naszym też jest powiększenie rozmiarów naszego piśma, ale do tego trzeba, aby liczba czytelników naszych znacznie wzrosła i abyśmy uzyskali więcej ogłoszeń. Mamy nadzieję, że przy Waszej pomocy, Szanowni Czytelnicy, i jedno i drugie osiągniemy.

W tej walce, które nam wydał obóz majowego przewrotu, a właściwie ukryci za nim Żydzi, powinniśmy zwyciężyć tak jak przewyciężyliśmy potężniejszych wrogów to jest Krzyżaków i Niemców.

Ale musimy zabrać się do pracy wszyscy. Dziś nietylko obowiązkiem naszym jest czytać pismo pomorskie i narodowe, ale też i starać się o to, aby w każdym domu pismo takie było.

Nie dajmy się złyc przez pisma obozu przewrotowego i zabierzmy się do dzieła.

Z powiatu świeckiego.

Osie. (t) (Kradzież). Jak słychać okradłi złodzieje w nocy z czwartku na piątek 9 na 10 bm. pana Pawia Eckerta na wybudowaniu, nieomal z wszystkiej bielizny, garderoby, jeden zegarek z łańcuszkiem i jeden pierścień słubny. P. Eckert wyznał 300 zł. nagrody za wskazanie mu złodziei.

Bukowiec. (t) (Zmiana własn.). Swoje około 100 morgowe gospodarstwo sprzedał p. Kłimek z tąd p. Siardzkiemu ze Suchej.

(Mianowanie) Urzędnikiem Stanu Cywilnego obwodu Bukowiec mianowany został p. Wielbacki z Bukowca.

Bzowo. (t) (Wybory gminne). Zatwierdzony został wybór p. Guzowskiego na sołtysa. Na ławnika pierwszego powołany został p. J. Kozłowski zaś na drugiego p. J. Trochowski. Jako zastępcę p. Fr. Kuzłowski.

Branica. (t) (Sołtys komisaryczny). Pan Władysław Smiersza został mianowany sołtysem kom. tutejszej gminy.

Z Pomorza.

Grudziądz. (Okradziony przez warszawskich złodziei kieszonkowych). Onegdaj wybrał się znany kupiec grudziądzki p. P. do Warszawy celem zala twienia wielu spraw kupieckich. Kiedy już wszystkie swoje sprawy załatwił — wracał tramwajem na dworzec. Nagle, w tramwaju powstał ścisk, w którym warszawscy złodzieje kieszonkowi wyrzniełi p. P. tylną kieszeń w spodniach, w której znajdowało się gotówkę, przeszło dwieście złotych. Jak się łatwo domyśleć ścisk w tramwaju był sztucznie wywołany przez kilku złodziei celem możliwości łatwiejszego okradzenia p. P. względnie prawdopodobnie kilku osób. Jest to jeden ze znanych już „tricków” złodziei wielkomiejskich. Pan P. miał jednak szczęście w nieszczęściu, bo oprócz gotówki w tylnej kieszeni spodni, posiadał przy sobie w innych kieszeniach kilka tysięcy złotych, które cudem ocalały.

Wypadek powyższy powinien być przestrogą dla pp. kupców, którzy wybierają się często w sprawach handlowych do Warszawy.

Rywałd. (Pielgrzymka do cudownego obrazu Matki Bożej w Rywałdzie). W niedzielę odbył się w Rywałdzie przy Radzynie doroczny odpust do Matki Boskiej. Tysiączne rzesze wiernych brato w tej jakby manifestacji religijnej udział. Pielgrzymki były z Radzyna, Wąbrzeźna, Jabłonowa i Gruty. W odpuscie brało udział prócz miejscowego proboszcza 16 księży, 1 zakonnik kaznodzieja i 2 kleryków.

Wejherowo. (Przyjazd ks. biskupa Okoniewskiego). Podczas dwudniowego pobytu J. E. biskupa Okoniewskiego odbędzie się w Wejherowie udzielanie sakramentu bierzmowania, oprócz tego program prze widuje cały szereg wizyt J. E. jak: miejscowych towarzyszy, uczelni, szpitali, ochronki, przytułku miejskiego zakładu opieki społecznej, etapu emigracyjnego, zakł. dla głuchoniemych i zakładu młodzieży syberyjskiej. Organizuje się również defilada towarzystw i organizacji wieczorem o godz. 8,30 przy świetle pochodni tut. straży ogniowej.

Tuchola. Wybór 3 radców sierot i ich zastępców. Na ostatnim posiedzeniu Rady Miejskiej wybrano na radców sierot pp. Pawelskiego, Hentschla i Nascha na zastępców pp. Thiela Br., Boeslera W. i Schwarza.

— Szczęśliwie sprawozdanie z ostatniego posiedzenia Rady Miejskiej podamy w następnym numerze Dziennika.

— Z targu płatkowego. Płacono za funt masy 2,30, mendel jaj 2,60, kaczkę za sztuki 4,00, ziemniaki za 50 kg. 3,50, ogórki 40—60 gr. za mendel, dobre gruszki 50 gr. pomidory 40 gr. kalafiori sztuka 40—100 cebula litr 50 gr. sliwki 20 gr. marchew wiązka 15 dwie wiązki 25 gr. kapusta za główki 15—20 gr. kurczaki za sztukę 70 gr.

Zebranie Tow. Młodzieży kupieckiej W czwartek, dnia 16 bm. odbyło się w Tucholi zebranie Tow. Młod. Kup., na którym ułożono listę kandydatów do wyboru młodziów zaufania i ich zastępców do Urzędu pieczętni Krajowej w Poznaniu. Lista zawiera następn. kandydatów:

Młodziów zaufania: Henryk Koszczab kupiec, Spica Alojzy kupiec Tuchola i Kościeszynski urz. Nowe Zalno.

I. zastępcy Fabisiak urz., Jan Szmelter kupiec Tuchola, Keutzer administrator Radzyna p. Kamień, Mięsiłowska Leokadja Tuchola.

II. zastępcy Stefan Spychała, Sierżanka Zofja, Fleming Franciszek wszyscy z Tucholi.

Po ustaleniu powyższej listy p. Wilańt Jan zdał częściowo relacje z przebiegu wykładów oświatowych p. dr. Stemplera w Grudziądzu Sprawozdanie wysłuchali członkowie z wielkim zainteresowaniem.

(Otwarcie nowej placówki). Znany w mieście naszym kupiec bławatnik p. Maćkowski kupił sobie przed kilkoma miesiącami stary dom przy rynku, który dał według swego pomysłu i planu przebudować

W piątek, 24 września, opuszcza Dostojnik Kościółta granice powiatu Wejherowskiego, udając się do Góry na dalsze objazdy podległych Jego władzy parafji.

Nowe miasto. (Targowisko — to istny plac ćwiczeń wojskowych). W ubiegłą niedzielę zebrał się na targowisku Powstańcy i Wojacy, Sokoll i Młodzież katolicka, celem przygotowania się do święta Przysposobienia Wojskowego. Wojacy podzielili się na dwie grupy. Pierwszy oddział to piechota, (królowa bron) która przeprowadziła natarcie na spieszoną jazdę broniącą przejścia przez most nad Drwęcą. Drugi oddział to saperzy, chcąc osiągnąć przejście piechocie przez rzekę, pracowali z całym wysiłkiem nad budową pontonowego mostu. Dalej widzieliśmy Sokółów z zapalem ćwiczących się w szermierce, która we wlewu wypadkach decyduje o zwycięstwie. W głębi placu nasza Młodzież Kat. uprawiała ćwiczenia gimnastyczne, zdając sobie sprawę, że zdatność do ruchów, to zdatność do wojny.

Z Poznańskiego.

Bydgoszcz. (Ostrożnie z bronią). Przy ul. Pomorskiej 24 letnia Helena Chojnicka, zajęta tam w charakterze sprzedawczynie, wystrzałem z rewolweru dokonała przypadkowo zabójstwa niejakiego Józefa Czarneckiego, liczącego lat 27, pochodzącego z Wągrówca. Sp. Czarnecki wszedł do składu w zamiarze nabycia rewolweru systemu Mausea, znajdującego się w oknie wystawowym. W czasie demonstrowania przez sprzedawczą broń padł strzał, który ugodził Czarneckiego w okolicę serca, kładąc go na miejscu trupem.

Wesoły kacik.

Dobre wyjście.

Co mam czynić męczenie? — pyta adwokatka bankier zydek. — Ile razy wracam do domu zastaje mego buchhaltera siedzącego z moją żoną na kanapie. Siedzą i szepczą coś ze sobą.

- Wyrzół pan buchhaltera!
- Nie mogę! To bardzo dobry urzędnik.
- Rozstań się pan z żoną.
- Nie mogę! Kocham ją.
- Nie mam dla pana wobec tego rady.

Po jakims czasie przychodził bankier ponownie.

- No i cóż? — pyta adwokatka.
- Wszystko w porządku.
- Cóż pan zrobił?
- Sprzedałem kanapę.

Ruch w Towarzystwach.

— W myśl uchwały Głównego Zarządu Pomorskiego Związku Osad. Rol w Grudziądzu, odbędzie się Nadzwyczajne Walne Zebranie Pomorskiego Związku Osad. Rol. na powiat Chojnice w niedzielę dnia 19. b. m. o godz. 12. w poł. w lokalu p. Jądzewskiego w Chojnicach.

Na porządku obrad również sprawa Spółdzielni „Rolnik, Chojnice, wobec czego zaprasza się wszystkich członków tej Spółdzielni, będących wezwanych do placenia pięciokrotnych udziałów.

a który przedstawia się obecnie na zewnątrz i wewnątrz bardzo okazale. Poświęcenie tego domu odbyło się w niedzielę 29. 8. 26 o godz. 4 tej po południa przy licznych udziałach gości. Aktu poświęcenia dokonał ks. wikary Tomasiak, który też w krótkich słowach przedstawił toast na cześć państwa Maćkowskich Imieniem Kupiectwa tucholskiego składał życzenia przez Tow. Kupców Samodzielnych p. Janeczkowski.

Uroczystość tę zaszczylił również p. burmistrz Saganowski. Imieniem całego obywatelstwa powitował p. Cz. Pacer, znany działacz na niwie społecznej.

Nadmienić należy, że p. M. przybywszy tu przed 11 laty zdobył w czasie tym wszechstronne zafanie i powagę wśród obywatelstwa. Jako dzielny kupiec zapowiada p. M. skora i rzetelną obsługę fachową. Nowej placówce „Szczęść Boże”.

Kto jest mordercą? Mordercy zamordowanej Czerwińskiej nie dało się dotychczas wykryć. Mąż, który jest bardzo podejrzanym o tę zbrodnię, do winy się nie przyznaje.

— W roku obecnym na skutek częstych deszczów, dają nasze lasy ogromnie dużo grzybów, zwłaszcza teraz znajdują się całe masy t. zw. „kurzejek”, które ludność zbiera i odstawia do najbliższych stacji kolejowych. Za centnar kurzejek płaci się około 15.00 zł. W niektórych wioskach wynosi dzienny sprzęt kurzejek kilkadziesiąt centnarów.

Jeleń. (t) (Z życia rolników). Przy udziale około 30 członków i gości odbyło się sierpniowe zebranie miejscowego Kółka Rolniczego. Referat o „uprawie roli pod siewy” i „bajcowaniu zboża” oraz stosowaniu nawozów sztucznych wygłosił dyrektor Szkoły Rolniczej.

Na zebranie to zaprasza Zarząd P. Osad. Rol. i jednego z pp. adwokatów w Chojnicach.

Zarząd.

Baczność Powstańcy i Wojacy w Chojnicach! W niedzielę dnia 19 września br. Towarzystwo bierze udział w uroczystości poświęcenia szlendaru Tow. Powst. i Wojaków w Łegu. Zbiórka na dworcu o godzinie 5,50 rano, ze stacją. Zaleca się aby kapela marszowa także wzięła udział.

O jaknajliczniejszy udział drubów prosimy

Wolność!

Zarząd.

— Wszystkich członków Zw. Kol. Z. Z. P. oraz sympatyków z Chojnic i okolicy zaprasza się na ogólne zebranie w sobotę dn. 18 9 br. do hotelu Centralnego o godz. 19. Obecny będzie referent z Wydz. Wykonawczego i z Sejmu z Warszawy. O liczny udział prosim.

Zarząd Filji Zw. Kol. Z. Z. P.

— Tow. Gimn. „Sokół”. Zebranie Zarządu i Komitetu odbędzie się w poniedziałek dnia 20 września br. o godz. 8 wieczorem w lokalu Konsumu Urzęd. Państw. Kom. celem omówienia ważnej sprawy.

Czołem! Prezes.

— W niedzielę dnia 19 bm. o godz. 2.00 po poł. odbędzie się w małej sali Zakładu św. Boromeusza zebranie 3 go zakonu.

Powaliki.

— Zebranie Rady Nadzorczej Kasy Stefczyka w Powalich odbędzie się w niedzielę, 19. 9. 1926 r., o godz. 3-ciej popoł. w lokalu kasy. Na porządku obrad bardzo ważne sprawy. Zarząd.

Bank Polski płaci

dnia 18 września 1926 r.

Dolar	8,94 z ot.
Funt szterling	43,68 z ot.
100 guld. g.	173,38 złot.
100 rmk.	213,70 „

Giełda zbożowa.

17. września 1926 r.

Zyto	100 kg.	33,00—34,50 zł.
Pszenna	” ”	44,00—47,00 zł.
Mąka żytnia 70 proc.	” ”	51,50—00,00 zł.
” ” ” 65	” ”	53,00—00,00 zł.
” pszenna 65 proc.	” ”	69,50—72,50 zł.
Jęczmień browar.	” ”	30,50—33,50 zł.
Owies	” ”	25,50—26,00 zł.
Ospa żyt.	” ”	00,00—21,50 zł.
Ospa pszenna	” ”	22,00 —00,00 zł.
Usposobienie mocne.		

Koniec części redakcyjnej.

Redaktor odpowiedzialny: Paweł Kaszubowski.
Drukarnia i nakładem drukarni „Dziennika Pomorskiego” w Chojnicach.

Bankverein Chojnice

Telefon 61. Sp. z o. o. Zakończony 1859.

Załatwia wszelkie interesy bankowe
Zakup i sprzedaż obcych walut.
Przekazy do kraju i zagranicę.

Otwarcie interesu!

Pozwalam sobie donieść, że z dniem 18. bm. otwieram w domu L. Lenza przy ul. Gdańskiej 14

specjalny skład damskiej, męskiej bielizny i garderoby.

Główne zasady przedsiębiorstwa mego: największy wybór, dobry towar, tylko od pierwszorzędných firm, rzetelna usługa, przystępne ceny.

Przez długoletnią praktykę kupiecką jestem w możności Szan. moich Klientów w zupełności zadowolić.

2156

Helena Renk.

Cukiernia i kawiarnia Radke

w niedzielę, dnia 19 września

KONCERT

od godz. 4 po poł.

kwartetu braci Jakubowskich.

Od godz. 9

DANCING

Wstęp wolny.

Wstęp wolny.

B. Radke

właśc. cukierni.

Wyborne napoje, ciastka i lody.

Sala Hotelu Centralnego

w niedzielę, dnia 19 września 1926 roku

występ emigr. zespołu
mandolinistów

połączony z chórem 7 osób

oraz

2168

Dancing.

KINO NOWOŚCI

W sobotę, dnia 18 i niedzielę, dnia 19 bm.
o godz. 8-mej.

Wielki dramat monumentalny w 10 aktach

„Szal namiętności“

Dwie serje razem w jednym programie.

W rolach głównych **Dorothy Dalton**
i **Conrad Nagel.**

Rzecz dzieje się w El Passo w Meksyku,
oraz Bombaju i w Indjach.

MOTTO: Jest ślepotą gorsza,
od ślepoty oczu —
ślepotą duszy! —

2165

Poszukuję do mego magazynu zaraz lub później

2 uczni
2 uczennice

z lepszym wykształceniem.

2163

Dom Mów J. Jączyński.

Najtańsze źródło zakupu na towary futrzane

O. WEILAND

tel. 188 ul. Gdańska 3 — Kuśnierstwo: Dworcowa 10 tel. 188

poleca

futra damskie i męskie

wykonane w własnym warsztacie kuśnierskim po cenach bezkonkurencyjnych. Nadzwyczaj korzystna podaż w podszewkach futrzanych, w futrach do jazdy i do polowania, w futrzanych kurtkach, czapkach, kamizelkach i rękawiczkach oraz futrzanych pokryciach na nogi i pelerynach dla stangretów. Wielki wybór w specjalnych materiałach na futra. Odzież sportowa z skóry z podszewką futrzaną na miarę.

Wszelkie gatunki futer

plaszczki futrzane, podszyte kurtki z futrem. Garnitury futrzane w najlepszym wykonaniu po najtańszych cenach. Na składzie duża ilość skór futrzanych.

Wszystkie futra

przerabia się według najnowszych modeli. Koce z futrem w każdej wielkości i cenie. Przyjmuje się skóry do garbowania. Wykonuje się garnitury futrzane także i czapki sportowe, podróżowe, wojskowe urzędnicze i dla towarzyszy każdego rodzaju również przy dostarczeniu materiału.

Ogłaszam niniejszem, że wszelkie pozwolenia udzielone swego czasu celem uprawiania polowania na Majętności Szenfeld pow. Chojnice, tracą swoją ważność z dniem niniejszego ogłoszenia.

2162

br. **Lerchenfeld.**

Państwowa Szkoła Handlowa w Chojnicach

przyjmuje

WPISY

na 5-cio miesięczny wieczorny kurs handlowy

Udziela odnośnych informacji codziennie w godzinach urzędowych od 9—1-szej w południe.

Nauka rozpocznie się w poniedziałek, dnia 20 września br.

2106

Węgiel górnośląski

najlepszej znanej jakości

sprzedaje z dostawą do domu 1959
po najniższych cenach

Poznański Bank Ziemiań, Sp. Akc.
Oddział Chojnice.

Szosa Gdańska 1 do 3. Telefon 93.

Poszukuję

2—5 pokojowego
mieszkania

ewentl. 2 umebl. pokoje z
używaniem kuchni zaraz lub
później. Zgł. w eksp. Dz. P.

Dziewczyzna

do wszelkich prac, umiejąca
gotować może się zgłosić
w eksp. Dz. Pom. 2167

Krause **Wilhelminka**
W niedzielę

koncert

Jablecznik — bita śmietana
Dancing.

NIE CZEKAJ

póki inny Cię wyprzedzi. Napisz natychmiast a otrzymasz książeczkę z wskazówkami, jak zmniejszyć wydatki dla siebie i rodziny do minimum. Nie koczem calorocznych oszczędności i poświęceń, lecz tylko praktycznym systemem, zaprowadzonym w Anglii i Ameryce Ty możesz elegancko się ubierać i zubożyć przedmioty domowe do użytku. Mała iatyga — duży zysk. Na odpowiedź 20 gr. znaczek poczt. adres. 2094 Tow. „POTOMA“
Warszawa I,
skr. poczt. 567 M.V.

Biuro Ludowe

Gimnazjalna 2

udziela porady w sprawach sądowych, mieszkaniowych, podatkowych, paszportowych i t. d., załatwia reklamacje, wszelkie wnioski do władz, zastępuje strony w urzędach, udziela informacji i wywiadów także poza miejscowych, przeprowadza tłumaczenia i odpisy na maszynie, ściągają wierzycielności tak w kraju jak i z zagranicy i t. d.

Klemens Babicz

były urzędnik skarbowy
z roku 1903.

Narządzam obuwie

darmo

ubogim ludziom

Hupka

Strzelecka 5.

Doświadczonego, młodszego

parobka

do koni poszukuje

M. Scupin

2169 szosa człuchowska.

Lustrzany połysk

Urbin